

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	386	12.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	206	19.09.2022	16	

6088-2022 (00 01 02, 10 03 01)

Vastaus valtuutettu Saara Ilvessalon ym. aloitteeseen koskien talvikunnossapidon resursoimista ja priorisoimista

Tiivistelmä: -

Kh § 386

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus, kunnossapito, katuinsinööri Heidi Jokinen ja hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden kaupunginsihteeri Antti Perälä 8.9.2022:

Saara Ilvessalo on tehnyt valtuustoaloitteen liittyen talvikunnossapidon resursoimiseksi ja priorisoimiseksi. Aloitteessa pyydetään tekemään selvitys siitä:

- paljonko Turun kunnossapidon epäonnistuminen on rasittanut terveydenhuoltoa ja minkä hintaiseksi se on tullut,
- talvikunnossapitoon panostetaan syksyllä 2022 talousarviossa ja suunnitelmissa selvityksen tulosten mukaiset lisäresurssit, ja
- talvikunnossapidossa priorisoidaan jalkakäytävien ja pyöriteiden hoito

Katujen ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitolain (myöhemmin kunnossapitolaki) 1.11.2005 voimaan tullessa osittaisuudistuksessa määriteltiin mm. katujen ja kevyen liikenteen väylien kunnossapidon tyydyttävä laatutaso uudella tavalla. Suomen kuntaliitto ja suurimmat kaupungit (mukaan myös Turku) laativat muutetun lain pohjalta julkaisun ”Katujen kunnossa- ja puhtaanapidon laatutaso ja väylien luokittelu”. Julkaisu on perustana ajoratojen ja kevyen liikenteen väylien kunnossapitoluokituksessa. Turun kaupungin katu- ja viheralueiden hoidon alueurakoiden laatuvaatimukset on tehty tämän luokituksen pohjalta. Tämä kunnossapitoluokitus on hyväksytty Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnassa 17.2.2010 § 86.

Kunnossapitoluokituksessa kevyen liikenteen väylät on luokiteltu kahteen luokkaan (I ja II). Kevyen liikenteen luokitusperusteena on jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrä, työssäkäyntiliikenne, liikenne keskustaan ja asemille ja väylän varrella olevat palvelut. Ajoradat on luokiteltu kolmeen luokkaan (I, II ja III). Ajoneuvoliikenteen verkostossa luokitusperusteina ovat liikennemäärä, kadun toiminnallinen luokka (pää-, kokooja-, asuntokatu), työssäkäyntiliikenne, raskas liikenne, joukkoliikenne ja väylän varrella olevat palvelut, esimerkiksi asemat ja terveyspalvelut.

Kunnossapitolaki edellyttää, että kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja polkupyöräilyn, tarpeet sekä terveellisyys, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Lain mukaan kunnalla on mahdollisuus asettaa vastuullaan olevat kunnossapito- ja puhtaanapitotehtävät tärkeysjärjestykseen ja kaduittain kiireellisyysjärjestykseen. Vastaavasti tontinomistajan on arvioitava vastuullaan olevien jalkakäytävien sijainnin liikenteellistä keskeisyyttä ja käyttöajankohtia ajoittaessaan ja mitoittaessaan toimenpiteitä.

Kevyen liikenteen väylien luokittelu kunnossapitoluokituksen mukaisesti kahteen luokkaan (I ja II) tarkoittaa sitä, että ensimmäiseksi hoidetaan keskus-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	386	12.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	206	19.09.2022	16	

taan johtavien pääväylien varressa olevat väylät, joukkoliikennereittien varrella olevat väylät ja vilkasliikenteisten kokoojakatujen varrella olevat väylät. Seuraavaksi hoidetaan muiden kokoojakatujen varrella olevat väylät. Asuntokatu-
katujen varrella olevat väylät aurataan, kun pääväylien ja kokoojakatujen varren väylät on saatu hoidettua. Kunnossapitoluokitusta voi tarkastella katukoh-
taisesti koko Turun osalta osoitteessa <https://opaskartta.turku.fi/ims/>.

Alueurakkaan sisältyvien tehtävien suorittamisen tarkemmat laatumääreet ja laatuvaatimukset on esitetty alueurakoiden urakka-asiakirjoissa. Näiden laatu-
määreiden ja laatuvaatimusten mukaisesti urakoitsija suorittaa talvikunnos-
sapitotoimenpiteitä katuverkolla ja näiden laatumääreiden ja laatuvaatimusten
toteutumista Kaupunkiympäristön kunnossapidon tilaajat valvovat. Esimerkiksi
tydyttävässä kunnossa olevalla kevyen liikenteen väylällä sallitaan mm. jon-
kin verran lunta, sohjoa tai uraisuutta polanteessa, jotka saattavat haitata pyö-
rällijän matkantekoa. Tämä katsotaan kuitenkin kunnossa- ja puhtaanapitolain
mukaiseksi tyydyttäväksi tasoksi. Tämänhetkinen talvikunnossapidon budjetti
on mitoitettu edellä mainittujen kunnossapitoluokituksen, urakka-asiakirjojen
laatumääreiden ja laatuvaatimusten pohjalta.

Urakoitsijat mitoittavat ja suunnittelevat henkilöstö- ja kalustoresurssinsa
normaaleille talvikeleille niin, että laadunalaatua kaupungin antamista kunnos-
sapitoluokituksen mukaisista laatumääreistä ei tapahdu. Poikkeuksellisten
lumisateiden aikana ja jälkeen talvihoidolle annetut laatuvaatimukset saavat
alittua tilapäisesti joillakin alueilla, mutta alueet ja väylät on saatettava kun-
toon kunnossapitoluokituksen mukaisessa järjestyksessä heti lumisateen lo-
puttua. Poikkeuksellisen säätilan aikana tyydyttävän kunnossapidon tason ta-
voittelemisessa voi vastuussa oleva huolehtia ensin liikenteellisesti keskeisis-
tä alueista. Laki ei edellytä kunnossapitoluokituksen riittävyyden mitoittamista
kaikkein poikkeuksellisimpia tilanteita varten. Yksi lain lähtökohdista on myös,
että kadun käyttäjät voivat omilla toimillaan pienentää onnettomuusriskiään
varautumalla keliolosuhteiden muutoksiin ja tiedossaan oleviin kadulla tehtä-
viin töihin ja ottamalla ne riittävästi liikkumisessaan huomioon.

Urakoiden valvontaa tehdään pistokokeilla kaupungin valvojan ja urakoitsijan
toimesta. Sen lisäksi apuna omalle valvonnalle toimii kaupungin palautepalve-
lu, jonka kautta on mahdollista antaa asiakaspalautetta mm. talvihoidosta. Li-
säksi konsulttitoimeksiantona ulkopuolinen valvoja tekee talvikaudella viikoit-
tain talvikunnossapidon teknisen laadun mittauksia koko Turun alueella. Tek-
nisen laadun mittauksista laaditaan raportti ja talvikauden jälkeen raportti ko-
ko talvikaudesta.

Kulunut talvi on ollut suurien säätilavaihteluiden vuoksi tavallista ongelmalli-
sempi. Säätilanvaihtelut ovat aiheuttaneet talvihoitoon hyvin poikkeukselliset
olosuhteet ja sen, että hyvää lopputulosta ei ole saatu kunnossapitotoimenpi-
teistä huolimatta. Tästä samasta aiheesta ovat uutisoineet myös mm. Ely-
keskus Turun Sanomissa 21.2.2022, Raision ja Kaarinan kaupungit Turun
Sanomissa 22.2.2022 ja Liedon kunta Turun Tienoossa 24.2.2022.

Kaupunkiympäristön kunnossapito on teettänyt talven vaativuuden arviointia
konsulttityönä vuodesta 2014 asti ja 2021-2022 talven osalta raportissa on kir-
jattuna talven haastavuudesta seuraavaa:

Skaala alla olevissa on 1-5 eli 1=erittäin helppo ja 5=erittäin vaikea.

- Talven 2021-2022 lumikertymä oli n. 93 cm.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	386	12.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	206	19.09.2022	16	

- Lumisadepäiviä talven aikana 30 kpl.
- Edellä mainittujen tunnuslukujen perusteella lumen aurauksen vaikeusaste oli 3,7.
- Edellisellä talvikaudella (20-21) lumen aurauksen vaikeusaste oli 2,8.
- Viiden edellisen talvikauden keskimääräinen vaikeusaste 2,4.
- 0 ° C –asteen ylityksiä ja alituksia 105 kpl.
- Liukkauden torjunnan vaikeusaste oli 4,1.
- Edellisellä talvikaudella (20-21) vaikeusaste oli 3,0.
- Viiden edellisen talvikauden keskimääräinen vaikeusaste 3,3
- Sääolosuhteiden vaikeus määritetään lumen aurauksen ja liukkaudentorjunnan vaikeusasteiden keskiarvona.
- Sääolosuhteiden vaikeusaste oli 3,9
- Edellisellä talvikaudella 2020 – 2021 vaikeusasteeksi muodostui 2,9
- Viiden edellisen talvikauden keskimääräinen vaikeusaste 2,8

Talven 2021-2022 vaikeusaste niin aurauksessa kuin liukkaudessaakin on ollut huomattavasti vaikeampi kuin edelliseen talveen sekä viiden edellisen talven keskiarvoon verrattuna.

Poikkeuksellisiin olosuhteisiin vaikuttavia tekijöitä:

- loppuvuoden 2021 pakkasjakso ilman lumipeitettä nopeutti maan routaantumista,
- helmikuun lopussa maan eteläosissa ja rannikoilla routaa oli 5-20 cm ajan- kohdan keskiarvoa enemmän,
- pakkasjakson seurauksena tulvat ja paannejäät lisääntyivät,
- talven yksittäiset lumisateet olivat runsaslumisia,
- katujen lumitilat täyttyivät nopeasti ja osa lumesta tamppautui paksuksi polanteeksi kaduille,
- kevättalven lämpötilojen vaihtelu teki polanteista todella epätasaisia ja haitallisia ajoneuvoille,
- sulamisvedet aiheuttivat uusia ongelmia, kuten kaivon kansien jäätymistä ja liukkautta jalankulun ja pyöräilyn väylillä.

Katuverkollamme on myös kohtia, joissa on rakenteellisia ongelmia ja jotka osaltaan vaikeuttavat talvikunnossapitoa. Näissä kohdissa voidaan joutua tekemään useita talvi kunnossapitotoimenpiteitä päivittäin ja ongelma toistuu silti. Näitä em. kohtia korjataan vuosittain määrärahojen puitteissa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	386	12.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	206	19.09.2022	16	

Kaupungille on toimitettu talvikunnossapitoon liittyviä vahingonkorvausvaatimuksia seuraavasti:

Vuosi	Määrä kpl
2021	49
2022	31

Verrattuna vuoteen 2021 vahingonkorvausvaatimuksia on tullut vuonna 2022 huomattavasti vähemmän ja voimme todeta, että kunnossapidon taso ei näy kaupungille toimitettujen vahingonkorvausten määrässä nousevasti.

Kaupungilla on voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus vakuutusyhtiössä. Kaikki kaupungin tietoon tulleet henkilövahingot lähetetään ratkaistaviksi vakuutusyhtiöön. Mikäli vakuutusyhtiö päätyy myönteiseen korvausratkaisuun, se maksaa korvauksen vahingonkärsineelle julkisen terveydenhuollon taksojen mukaisesti. Vakuutusyhtiö ilmoittaa Turun kaupungille maksamansa korvaussummat kokonaisuutena, ei eriteltyinä.

Vakuutusyhtiön korvaussumma voi koostua henkilövahingosta, siihen liittyneestä esinevahingosta ja muista aiheutuneista vahingoista (esim. kipu ja särky). Eli vakuutusyhtiö ilmoittaa kaupungille maksaneensa vahingonkärsineelle korvauksia esimerkiksi yhteensä 3.500 euroa, josta Turun kaupungin maksettavaksi jää sitten vastuuvakuutuksen omavastuuosuus 2.000 euroa.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuudelta saadun tiedon mukaan liukkaat talvikelit luonnollisesti lisäävät kaatumisista aiheutuvia tapaturmia. Tapaturmia hoidetaan terveyskeskuksessa, terveyskeskusten yhteispäivystysvastaanotolla Tyks:ssa ja myös yksityisillä lääkäriasemilla. Tilasto- ja kustannustietoa paljonko mahdollinen kunnossapidon epäonnistuminen Turun kaupungin kunnossapitovelvollisuuden alaisilla katualueilla on rasittanut terveydenhuoltoa ja minkä hintaiseksi se on tullut, ei ole saatavissa.

Kaupunkiympäristön kunnossapito toteaa vastauksessaan, että poikkeuksellisten sääolosuhteiden vuoksi useista kunnossapitotoimenpiteistä huolimatta hyvään lopputulokseen ei aina ole päästy ja esteetön kulku ei ole onnistunut joka väylällä. On kuitenkin muistettava, että kadun käyttäjät voivat myös omilla toimillaan pienentää onnettomuusriskiään varautumalla keliolosuhteiden muutoksiin ja ottamalla ne riittävästi liikkumisessaan huomioon.

Turun kaupunki on panostanut ja panostaa resurssien puitteissa tulevan neljän talvikauden aikana merkittävästi kävely- ja pyöräteiden tehostettuun talvikunnossapitoon. Tehostettua talvikunnossapidon reittiä laajennetaan joka vuosi. Tehostetun reitin pituus on tänä talvikautena 20 km, mutta neljän vuoden kuluttua se on 70 kilometriä. Hoitomenetelmänä reitillä käytetään sekä harjasuolausta että harjahiekoitusta. Harjasuolausreitin pituus on joka vuosi 12 kilometriä. Lumi poistetaan koko kävely- ja pyörätien leveydeltä tai vähintään 3 metrin leveydeltä esim. ajorataosuuksien kohdalla. Liukkautta torjutaan harjasuolareitillä suolaliuoksella ja harjahiekoitusreitillä pestyllä hiekalla. Tehostettu talvikunnossapito on osa kaupungin laatimaa kävelyn- ja pyöräilyn kehittämisohjelmaa. Tehostetun talvikunnossapidon reittiin kuuluvat liikennemääriltään kaikkein vilkkaimmin liikennöidyt kevyen liikenteen väylät. Käytännössä tehostetun talvihoidon reitit ovat prioriteetissä kaikkein korkeimmassa kunnossapitoluokassa ja sen laatuvaatimukset ovat tiukemmat kuin kunnossapitoluokissa I ja II. Tavoitteena on lisätä kaupunkilaisten hyvinvointia kan-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	386	12.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	206	19.09.2022	16	

nustamalla ympärivuotiseen pyöräilyyn. Samalla liikenteen ilmastokuormitus pienenee, jos yksityisautoilun määrä saadaan pienenemään.

Tämän lisäksi kunnossapito on käynnistänyt varautumissuunnitelman laatimisen. Talvihoidon varautumissuunnitelman tarkoituksena on parantaa Turun kaupungin yleisten alueiden talvihoidosta vastaavien tahojen valmiutta toimia erilaisissa ääriolosuhteissa.

Varautumissuunnitelman keskeiset periaatteet:

- Kriteerit talvihoidon varautumiselle
- Toimintatavat poikkeuksellisiin talviolosuhteisiin
- Varautumiseen liittyvä organisointi
- Yhteydenpito ja viestintä
- Tilannetieto ja dokumentointi

Varautumissuunnitelma tuodaan lautakuntaan kuluvan syksyn aikana ja se sisältää lisärahoitusesityksen talven poikkeustilanteisiin.

Oheismateriaali 1 Valtuutettu Saara Ilvessalon ym. aloite: Valtuusto-aloite talvikunnossapidon resurssoisemiseksi ja priorisoinniseksi

Oheismateriaali 2 Kevyen liikenteen väylien laatuvaatimukset ja tehostetun talvihoidon reitin laajentuminen

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kv § 206

Oheismateriaali 1 Valtuutettu Saara Ilvessalon ym. aloite: Valtuusto-aloite talvikunnossapidon resurssoisemiseksi ja priorisoinniseksi

Oheismateriaali 2 Kevyen liikenteen väylien laatuvaatimukset ja tehostetun talvihoidon reitin laajentuminen

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

tied Ilvessalo Saara